re:Action

December 2022

En tidning från ActionAid Sverige

Rachel vägrade sluta skolan
– trots att hennes pappa inte betalade skolavgiften.

Vad kan du om sambandet mellan jämställdhet och klimat?

Torkan på Afrikas horn:
Flickor tvingas till sex för att kunna köpa mat

actionaid
För flickors och kvinnors rättigheter

Ingen kris är isolerad

Vi går mot jul. En tid på året då det blir extra uppenbart hur bra många av oss som lever i Sverige har det. Jag känner en känsla av tacksamhet men också en tyngd inför det faktum att långt ifrån alla lever i samma överflöd.

Att vi befinner oss i en nedåtgående konjunktur med höjda priser och inflation är nog ingen nyhet för de flesta. Men hur mycket tänker vi egentligen på att de utmaningar som vi står inför i Sverige kopplar an till andra, oerhört akuta, kriser i världen?

Rysslands invasion av Ukraina är ett sådant exempel. Kriget, som nu pågått i snart nio månader, har orsakat ett enormt lidande för Ukrainas invånare. Städer attackeras, familjer slits isär och liv förgås. Men kriget har också fått konsekvenser i hela Europa och långt utanför kontinentens gränser. I länderna på Afrikas horn är priserna på matvaror idag fyra gånger så höga som en direkt följd av Ukrainas uteblivna spannmålsexporter. Stigande matpriser är dock inte är det enda problemet på Afrikas horn. Klimatförändringar har orsakat den värsta torkan på fyra decennier, vilket i kombination med de höjda matpriserna har resulterat i att 36 miljoner människor i Somalia, Kenya och Etiopien just nu befinner sig i akut hungersnöd. Här talar vi om konsekvenser av klimatförändringar som vi i den rika delen av världen – däribland Sverige – bär den tyngsta skulden för.

Den ekonomiska krisen i Sverige må vara av en helt annan karaktär och omfattning än hungerkrisen på Afrikas horn eller kriget i Ukraina. Men likväl behöver vi lösa kriser gemensamt, ofta är behoven liknande, och utmaningarna har alltid fler orsaker. Ska vi hitta långsiktigt hållbara lösningar behöver vi se sambanden och de möjliga vägarna framåt.

Vi på ActionAid anser att jämställdhet måste vara en del av lösningen eftersom vi vet att det är en förutsättning för att samhällen ska kunna ta sig ur fattigdom och utveckla demokratiska strukturer. Vi vet också att det är flickor och kvinnor som lever i fattigdom och utsatthet som drabbas hårdast i kriser. Därför är deras perspektiv och behov vår främsta prioritet. Det gäller i Ukraina, på Afrikas horn, i Afghanistan, Palestina, Bangladesh och på många andra platser där vi arbetar och där mänskliga rättigheter inskränks. Du är en viktig del i det arbetet och vi är så glada att du engagerar dig i ActionAids arbete för att skapa en bättre framtid!

Om du vill veta mer rekommenderar jag dig att bläddra vidare i den här utgåvan av re:Action som är fylld av spännande intervjuer och viktig information om vår verksamhet.

Slutligen, om du vill lägga pengarna på en enda julklapp i år så är valet, om du frågar mig, enkelt. Lägg dem på en gåva som bidrar till arbetet för att stärka flickors och kvinnors rättigheter. På så sätt stärker vi hela samhällen och lägger grunden för en hållbar och jämställd utveckling.

Jennifer Vidmo
Generalsekreterare ActionAid Sverige

När katastrofen är ett faktum

Fler konflikter och allt allvarligare effekter av klimatförändringarna är några av skälen till att antalet katastrofer ökar i världen. Hur påverkar det här ActionAids arbete och vad utmärker våra insatser i humanitära katastrofer?

För ActionAid, som arbetar över hela världen, innebär fler katastrofer ett allt större behov av beredskap och resurser, både i det akuta skedet och i det långsiktiga arbetet. Även om en humanitär nödsituation kräver snabba insatser här och nu måste vi alltid tänka långsiktigt för att säkerställa att arbetet leder till lösningar och återuppbyggnad som håller över tid. Här krävs en stark kombination av global koordinering och lokal kännedom om vilka behov som är mest akuta i varje enskild situation. Allt fler katastrofer förutsätter givetvis också att vi är snabbfotade och har bra system för att samla in och allokera pengar så att människor i nöd snabbt kan få hjälp och stöd.

ActionAid arbetar med humanitära insatser på flertalet platser i världen, till exempel på Afrikas horn, i och runt Ukraina, i Afghanistan och i Bangladesh. Men insatserna tar inte slut bara för att det mest akuta skedet passerar. Det långsiktiga arbetet med återuppbyggnad efter en katastrof är också oerhört viktigt för att samhällen som raserats eller drabbats hårt ska kunna återhämta sig.

Kvinnors ledarskap

ActionAids katastrofarbete kännetecknas av framför allt två saker: lokal förankring och ett särskilt fokus på kvinnors ledarskap och inflytande, där en stor del av arbetet innefattar utbildning i ledarskap och katastrofberedskap. Just nu kan vi se det till exempel i Etiopien där människor är hårt drabbade av både konflikt och torka. Där är det lokala kvinnogrupper, utbildade av ActionAid, som leder arbetet med att identifiera behov och dela ut förnödenheter.

Bakgrunden till arbetet med kvinnors ledarskap i katastrof är att flickor och kvinnor drabbas oproportionerligt hårt och deras behov och röster hamnar ofta i skuggan. När en katastrof briserar eskalerar detta och de riskerar att fara mycket illa. Samtidigt är kvinnor en viktig del i arbetet med att hitta lösningar. Ofta är kvinnorna först på plats och deras goda lokala kännedom gör att de snabbt kan identifiera behov som gynnar hela samhällen. Att utbilda kvinnor i katastrofberedskap och ledarskap är därför en viktig komponent i ett framgångsrikt och hållbart katastrofarbete. Både för kvinnorna och flickorna, liksom för hela samhällen.

Rasmassor efter den kraftiga jordbävningen i Haiti, 2021. Foto: ActionAid

Humanitära insatser

Kort sammanfattat uppstår en humanitär katastrof eller nödsituation när en händelse eller en serie av händelser utgör ett allvarligt hot mot människors och samhällens hälsa och säkerhet. Vanligast är att humanitära katastrofer uppstår när redan utsatta grupper drabbas. Barn och kvinnor som lever i fattigdom hör till några av dessa grupper.

Olika typer av humanitära katastrofer:

Humanitära katastrofer brukar kategoriseras in i tre olika grupper.

1. Katastrofer orsakade av människan, exempelvis krig eller konflikt.
2. Naturkatastrofer som tsunamier, jordbävningar, översvämningar, torka och cykloner.
3. Komplexa nödsituationer, som är en kombination av både naturliga faror och nödsituationer som kan uppstå av till exempel bristande livsmedelsförsörjning eller att människor tvingats på flykt från sina hem.

FOTO: ACTIONAID

Rachel fick kämpa för sin utbildning

Rachel kommer från landsbygden Nyanga i Zimbabwe. Det är ett område som präglas av fattigdom, social utsatthet och att flickor och kvinnor i många fall har en lägre ställning än pojkar och män. När Rachel var 14 år skrev hon in sig själv i gymnasiet utan att veta om någon kunde betala hennes skolavgifter. Rachels beslutsamhet förbluffade många i Nyanga. Där tvingas ofta flickor i hennes ålder in i barnäktenskap eller så åker de till närliggande städer för att arbeta som hemhjälp.

Rachel bor tillsammans med sin pappa, styvmamma och nio syskon. Hennes pappa har betalat skolavgiften för alla Rachels bröder, men inte för henne, den enda flickan i familjen. I området är det vanligt att föräldrar prioriterar utbildning av pojkar framför flickor, som istället förväntas gifta sig.

Rachel gick i skolan i nio månader utan att hennes avgifter betalades.

> *Det fanns tillfällen då skolan skickade hem mig för att ingen hade betalat för mig. Men jag kom ändå alltid tillbaka dagen efter"*

Rachels beslutsamhet är inspirerande, men ingen flicka ska behöva kämpa för sin rätt till en utbildning. Resten av Rachels gymnasieutbildning finansierades med stöd av ActionAid via projektet "Empowering Girls to Overcome Barriers to Education". Med hjälp av en lokal organisation har vi samarbetat med skolor, samhällsledare, polis och socialarbetare för att nå ut till 3 000 flickor som behöver stöd för att kunna fullfölja sin utbildning.

Rachel tillsammans med sina vänner, Pamela och Yanano, som också får stöd genom projektet "Empower girls to Overcome Barriers to Education".
FOTO: SARAH WAISWA / ACTIONAID

Vi får aldrig sluta kämpa för flickors framtid!

Tidigare i år lanserade ActionAid Girl supporter, ett månadsgivande för er som vill engagera er i arbetet för flickors och unga kvinnors rättigheter. På den här sidan får du fördjupa dig i hur situationen ser ut för flickor i två olika länder där ActionAid arbetar. Hur är det att växa upp som ung flicka i Bangladesh och vilka utmaningar möter en tonårstjej i Senegal? Monika och Khardiata, som arbetar i de båda länderna berättar.

Hur är det att växa upp som flicka eller ung kvinna i Bangladesh respektive Senegal idag?

Monika: Från det ögonblick en flicka föds möts hon av diskriminering i Bangladesh. I de allra flesta fall har hon inte samma rättigheter och möjligheter som sina bröder, trots att de växer upp i samma familj. Det har gjorts stora framsteg när det gäller flickors utbildning i Bangladesh, men när en flicka når puberteten förlorar hon ofta sin frihet och rätt till utbildning. Vi ser att fler flickor gifts bort i unga år, vilket leder till att de tvingas sluta skolan. Andra flickor tvingas arbeta för att hjälpa sina familjer, inte sällan från en mycket ung ålder, vilket påverkar deras hälsa senare i livet.

Khardiata: Att få en dotter är en oro för många mödrar i Senegal. Flickors utbildning prioriteras inte eftersom de ändå ska giftas bort och då är det viktigare att vara duktig på hushållsarbete. 31 procent av alla flickor gifts bort innan sin 18-årsdag i Senegal och 8,5 procent innan de ens fyllt 15 år. Flickor i Senegal riskerar även att utsättas för kvinnlig könsstympning, vilket ofta ger men för livet.

Khardiata Ndoye, ActionAid Senegal Foto: ActionAid

Monika Biswas, ActionAid Bangladesh. Foto: ActionAid

Vad gör ActionAid i Bangladesh och Senegal för att stärka flickors rättigheter?

Monika: ActionAid Bangladesh arbetar på flera sätt och på olika nivåer för att stärka flickor och unga kvinnor. Vi jobbar bland annat med flickforum, vilket ger flickor en plattform för utbildning och ett forum för att bygga upp sitt självförtroende och sitt ledarskap. Vi arbetar för att stoppa barnäktenskap genom kunskapsspridning, samverkan med kulturella aktörer och lokala ledare. Vi har även lokala grupper som slår larm om en flicka riskerar att giftas bort. Engagemanget för Girl supporters är avgörande för en positiv förändring för flickor och unga kvinnor i Bangladesh.

Khardiata: Även i Senegal arbetar vi med flickforum för att utbilda flickor i deras rättigheter och för att stärka deras ledarskap. Genom samtalsträffar ger vi även unga kvinnor en plattform att mötas och diskutera utmaningar de stöter på. Tillsammans kommer de fram till gemensamma lösningar. Vi samarbetar även med religiösa och kulturella ledare, samt andra lokala auktoriteter, vilket har varit viktigt för att skapa en gemensam syn på flickors rättigheter. Vårt mål är att stärka flickor så att vi får fler kvinnliga företagsledare och politiker i Senegal, vilket i sin tur kommer ge ringar på vattnet för kvinnors rättigheter.

Oavsett land präglas ActionAids verksamhet för att stärka flickors och unga kvinnors rättigheter alltid av ett fokus på skolgång och fattigdomsbekämpning. Ett stort tack till alla er som är Girl supporters! Med ert stöd förändrar vi flickors liv och framtid.

FOTO: ACTIONAID

Hungerkrisen på Afrikas horn

”Flickor tvingas till sex för att få köpa fisk”

Just nu genomgår länderna på Afrikas horn den värsta torkan på 40 år. Fyra år utan ordentliga regn har lett till att 36 miljoner människor i Kenya, Etiopien och Somalia befinner sig i en akut hungerkris. För flickor och kvinnor innebär krisen inte bara ökad hunger utan även en tilltagande risk för våld, övergrepp och exploatering.

Susan Otieno är landschef för ActionAid Kenya. I september besökte hon Sverige för att sprida kunskap om denna djupa kris, som tyvärr hamnar i skuggan av så mycket annat i världen.

Susan Otieno är landschef för ActionAid Kenya. – Jag är här för att uppmärksamma världen på att människor dör på Afrikas horn, berättar hon under sitt besök i Sverige.

FOTO: ACTIONAID

– Var 40:e sekund dör en person av hunger och situationen förvärras hela tiden. Trots det vet inte världen vad som pågår eller vad som orsakar denna allvarliga kris, säger Susan.

Omkring 4,6 miljoner barn och nära 1 miljon gravida och ammande kvinnor på Afrikas horn är i nuläget akut undernärda. Situationen har förvärrats ytterligare av att priserna på spannmål och basvaror skjutit i höjden, som en följd av Rysslands invasion av Ukraina. Familjer betalar i vissa fall nästan fyra gånger vad de betalade för mat för bara några månader sedan.

Flickor och kvinnor särskilt utsatta

Torkan, som orsakats av klimatförändringar, har särskilt allvarliga konsekvenser på flickors och kvinnors säkerhet och frihet. Ofta är det flickornas och kvinnornas ansvar att hämta vatten och mat till familjen men när vattenkällorna sinar och maten blir allt svårare att få tag i utsätts de för både faror och påfrestning.

–”Fish for sex” är ett begrepp som många unga flickor tyvärr möts av, berättar Susan. Det innebär att flickorna tvingas ha sex med männen som säljer fisk innan de ens går med på att sälja fisken till flickorna. Den desperata jakten på mat försätter många flickor i en extremt utsatt situation.

Situationen för kvinnor är också mycket svår. Samtidigt som många mammor kämpar för att överleva och ta hand om sina barn löper de större risk att utsättas för sexuellt våld och övergrepp.

Inte ens innanför hemmets väggar går kvinnorna säkra, eftersom det händer att männen tar ut sin frustration över den ansträngda situationen genom att slå sina fruar. För ActionAid, som alltid sätter flickors och kvinnors säkerhet i första rummet, är upprättandet av säkra utrymmen för flickor och kvinnor därför en central del i vår insats.

Kvinnorna äter sist

I länderna på Afrikas horn är det vanligt att männen äter först, följt av de äldre sönerna, därefter döttrarna, sedan de minsta barnen och slutligen mamman. Det här gör att kvinnorna hoppar över flest måltider och ofta går hungriga. Susan berättar att många kvinnor binder sina magar med tyg, till exempel en sjal, för att minska hungerkänslan. Det är ett tillvägagångssätt som, enligt tradition, används i sorg, men som också minskar känslan av att magen är tom. Ju längre dagen går, desto mer drar de åt tyget runt magen för att minska hungern.

Kvinnan är också den person i familjen som förväntas laga mat, men bristen på föda gör att hon tvingas ta till knep för att lugna barnen.

–Många kvinnor berättar för oss att de tar en stekpanna och lägger den på elden. Pannan förblir tom men det berättar de inte för barnen som fylls av hopp och förblir lugna i tron av att mamman lagar mat. Så tvingas mammorna hålla på i flera timmar tills barnen till slut somnar av utmattning, fortsätter Susan.

I många av de värst drabbade samhällena har antalet barnäktenskap ökat eftersom fler familjer gifter bort sina döttrar för att stärka sin ekonomi och för att minska antalet munnar att mätta. I samma stund som det sker går flickorna miste om sin möjlighet att gå i skolan och kunna forma sin egen framtid. För att främja barns, inte minst flickors, möjlighet att gå i skolan delar ActionAid ut gratis mat i flera skolor. På så sätt ökar chanserna att barnen kan fortsätta gå i skolan samtidigt som de får ett ordentligt mål mat.

Så arbetar ActionAid

ActionAid finns på plats i Etiopien, Kenya och Somaliland. Insatserna är fokuserade till att bistå med mat, vatten, hygienartiklar och långsiktigt stöd för att människor ska ha möjlighet att hantera och överleva de tilltagande klimatförändringarna. Vi tillhandahåller även kontanthjälp för att samhällen ska ha råd att sätta in brunnar och jordvallar, som hjälper till att behålla vatten. En annan viktig del i arbetet är de säkra utrymmen för flickor och kvinnor som vi sätter upp. Vidare sätter vi in psykosocialt, juridiskt och medicinskt stöd till behövande. Som alltid fokuserar vi på flickors och kvinnors särskilt utsatta situation och ser till att lokala kvinnor får utbildning i kris- och katastrofberedskap så att de kan ta ledande roller i arbetet och stå bättre rustade inför framtida utmaningar.

FOTO: SARAH WAISWA / ACTIONAID

I Kathonzweni som ligger i sydöstra Kenya delar ActionAid ut gratis mat i skolorna. Detta är en av många viktiga insatser för att säkerställa att barnen får mat och samtidigt stärka deras möjlighet att gå i skolan.

Klimatkrisen är ett gemensamt ansvar

Rika länder, som Sverige, bär det största ansvaret för klimatförändringarnas effekter och för att miljontals människor som redan lever i fattigdom drabbas av fler och allt allvarligare naturkatastrofer.

Som exempel kan nämnas att länderna i Afrika tillsammans står för endast fyra procent av de globala koldioxidutsläppen. Ändå är ingen annan kontinent lika hårt drabbad av klimatförändringarnas mångbottnade effekter. För oss på ActionAid är det en självklarhet att rika länder ska kompensera för den skada som vi orsakar klimatet och att klimatarbetet måste genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Vill du veta mer om hur vi arbetar för att påverka våra svenska beslutsfattare i denna fråga? Besök då actionaid.se och läs mer under Klimaträttvisa, eller scanna QR-koden.

Stöd gärna vår insats på Afrikas horn genom att **swisha en gåva till 90 00 837.**
Märk din betalning med **“Afrikas horn”**.
Varmt tack!

FOTO: ACTIONAID

Vad kan du om sambandet mellan klimatförändringar och jämställdhet? Testa dina kunskaper.

Facit finner du längst ner på sidan.

1. Hur leder klimatförändringar till att fler flickor hoppar av skolan?

A. Flickor orkar inte gå till skolan i värmen
B. Flickor som ansvarar för att hämta vatten måste gå långa sträckor när klimatet blir torrare. Därmed hindras de från att gå i skolan.
C. Flickor kan inte koncentrera sig på undervisningen i samma utsträckning som pojkar när det blir för varmt.

2. Varför är kvinnors kunskaper viktiga när det gäller biologisk mångfald?

A. Det är framför allt kvinnor som samlar vilda växter, odlar i trädgården och hanterar örter. Därför har de viktig kunskap om djur och växter.
B. Kvinnor har lättare för att lära sig saker än män och är bra på blommor.
C. Kvinnor är mer utomhus än män.

3. Flickor och kvinnor blir oftare undernärda än män på grund av klimatförändringar. Varför?

A. Flickor och kvinnor som menstruerar behöver mer mat.
B. Flickor och kvinnor står ofta lägre i familjens hierarki och får äta efter männen.
C. Flickor och kvinnor är kräsnare än män.

4. Hur hänger barnäktenskap ihop med klimatförändringar?

A. Familjer som är beroende av till exempel jordbruk tvingas gifta bort sina döttrar när de inte har tillräckligt med mat till alla.
B. Flickorna vill gifta sig så fort som möjligt för att slippa gå i skolan när det blir varmt.
C. Kulturella traditioner säger att ett varmare klimat ska firas med familjefest och då anses bröllop vara en lämplig tillställning.

5. Varför dör fler flickor och kvinnor än män i samband med naturkatastrofer?

A. De har inte lika stark fysik som män.
B. De är sämre på att söka skydd.
C. Kvinnors lägre sim- och läskunnighet gör att de är sämre rustade och inte har samma tillgång till viktig samhällsinformation.

6. Varför är det viktigt att kvinnor är med och leder arbetet i samband med en naturkatastrof?

A. För att kvinnor har för liten arbetsbörda.
B. För att män behöver tänka på annat i dessa naturkatastrofer.
C. För att kvinnors behov behöver hörsammas mer i samband med katastrofer och för att kvinnor har en god förmåga att snabbt identifiera behov och lösningar.

7. Efter en naturkatastrof lider kvinnor ofta större ekonomisk skada än män. Varför?

A. I arbetet med återuppbyggnad prioriteras ofta manligt dominerade branscher framför sektorer som kvinnor verkar inom.
B. Kvinnors sämre immunförsvar gör att de oftare drabbas oftare sjukdomar och därmed inte kan komma igång och jobba lika snabbt.
C. Kvinnor är sämre på att spara och lägga undan pengar så att de har reserver att ta av efter en katastrof.

Rätt svar: 1B, 2A, 3B, 4A, 5C, 6C, 7A

Arbetet mot kvinnlig könsstympning i Sverige fortsätter

ActionAid arbetar mot kvinnlig könsstympning i hela världen. I Sverige har vi länge främst vänt oss till överlevare. Nu tar vi arbetet vidare med att utbilda yrkesverksamma.

– I de nya utbildningarna riktar vi oss bland annat till personer som arbetar inom vården. Fokus kommer att vara hur vården på ett respektfullt och ickestigmatiserande sätt kan bemöta flickor och kvinnor som utsatts för könsstympning, säger Aurégan Le Gal som är projektkoordinator på ActionAid.

De senaste åren har ActionAid Sverige organiserat studiecirklar för personer som utsatts för kvinnlig könsstympning. Där har de kunnat dela erfarenheter, men också tillsammans hitta vägar för att inte föra praktiken vidare. ActionAid har också gett ut en handbok som vänder sig till den som vill starta liknande verksamhet.

– Ju mer vi pratar om det, desto starkare blir motståndet mot kvinnlig könsstympning, säger Aurégan Le Gal.

För att nå ut brett med studiecirklarna har ActionAid också samarbetat med organisationer som Existera och Myndigheten för stöd till trossamfund, SST.

Kvinnlig könsstympning pågår i hela världen och därför är det också viktigt att skapa samarbeten mellan länder. ActionAid Sverige är aktiva inom det europeiska nätverket End FGM (Female Genital Mutilation). Vi deltar bland annat i en europeisk kampanj för ett intersektionellt förhållningssätt i det förebyggande arbetet. Vi är också med i en arbetsgrupp som försöker påverka det kommande europeiska lagförslaget kring kvinnlig könsstympning.

– Vi driver också på för att svenska myndigheter och beslutsfattare ska ta ställning och samarbeta med andra länder för att garantera säkerheten för flickor i Sverige, säger Aurégan Le Gal.

Ge bort en julklapp som gör skillnad på riktigt!

Trygga en mors och ett barns framtid.

Genom att skänka ett babykit ser du till att nyförlösta mammor och nyfödda barn får en trygg första tid tillsammans.

Den självklara rätten att gå i skolan.

Ju längre en flicka får gå i skolan, desto tryggare blir hennes framtid. Ge bort ett skolår och bidra till att fler flickor får en utbildning.

Ge en kvinna möjlighet att försörja sin familj.

Ge bort grönsaksfröer så att fler kvinnor kan bygga upp en odling och säkra sin framtida försörjning.

Skänk en get och bidra till ökad jämställdhet och minskad fattigdom.

Genom att skänka en get, eller flera, stärker du inte bara kvinnors position i familjen utan också i hela samhällen.

Alla produkter, projekt och aktiviteter i vår gåvoshop är exempel på vad dina pengar kan användas till. Pengarna används alltid där de gör mest nytta för flickor och kvinnor i fattigdom!

ActionAid fanns tidigt på plats i Polen för att stötta de människor som tvingats fly Ukraina.

FOTO: SIMONA SUPINO/ACTIONAID

ActionAids verksamhet i Ukraina

ActionAid har funnits på plats sedan Rysslands invasion av Ukraina bröt ut. Inledningsvis var vi verksamma i de angränsande länderna för att ge stöd åt kvinnor och barn som tvingats fly, men sedan sommaren 2022 har majoriteten av insatserna flyttats in i Ukraina.

Vi har intervjuat Triona Pender som är ansvarig för ActionAids arbete i regionen.

Det är snart nio månader sedan kriget bröt ut, kan du berätta om arbetet så här långt?

ActionAid var snabbt på plats med insatser och har fokuserat på att nå ut med nödvändigheter som skydd, mat och kontanter för de mest utsatta kvinnorna, till exempel sexarbetare, HBTQ+I-kvinnor och ensamma kvinnor med barn, som är särskilt utsatta i kriser. Fokus har även varit att nå ut till kvinnor som lever i fattigdom med nödvändiga hjälpmedel. Arbetet har möjliggjorts genom samarbete med lokala partnerorganisationer till ActionAid. Nu pågår arbetet med att förbereda verksamheten inför vintern för att fortsätta ge relevant stöd. På grund av hur situationen ser ut planerar vi för en längre insats, med ett perspektiv på tolv månader till att börja med.

Vad är det ActionAid specifikt tillför i denna humanitära kris?

Precis som i alla humanitära katastrofer har ActionAid ett särskilt fokus på flickors och kvinnors situation. I den här krisen är stödet mest riktat till kvinnor och barn, eftersom de lämnas eller lämnar sina hem ensamma utan männen och de tvingas hantera en svår situation samtidigt som de lever i stor utsatthet. ActionAid sätter kvinnor i centrum för alla insatser, och en viktig del i det arbetet handlar om att kvinnor är med och leder verksamheten med stöd från oss och våra partnerorganisationer.

Kan du berätta för våra läsare om hur vi arbetar inne i Ukraina nu?

Vi arbetar med åtta olika lokala kvinnoledda organisationer som driver livsviktiga insatser i hela landet, inklusive de mest konfliktutsatta områdena. Vårt arbete går ut på att säkerställa skydd och psykosocialt stöd samt se till att det finns strategier för att motverka människohandel och könsbaserat våld. Utöver det ingår i vårt arbete att distribuera förnödenheter, hygienkit, mat och kontanter. Alla insatser riktas främst till de mest utsatta personerna som riskerar ytterligare konsekvenser av kriget.

Vad är viktigast just nu?

Att säkerställa skydd för vintern i form av varma kläder, bra värmesystem och andra förnödenheter. En annan viktig del är att fortsätta arbetet med att motverka könsbaserat våld, exempelvis upprätta säkra utrymmen för flickor och kvinnor.

Catarina tillsammans med sin son.

FOTO: NANCY VÁSQUEZ / ACTIONAID

Kvinnors försörjning - en förutsättning för jämställdhet

– När jag gifte mig fick jag barn nästan direkt och jag ägnade mig bara åt att ta hand om barnen. Min man gav mig pengar då och då till mina och barnens grundläggande behov. Nu är det helt annorlunda, berättar Catarina Guarchaj som är 35 år.

Catarina Guarchaj bor i Guatemala och har deltagit i ActionAids kvinnogrupp i sju år. Där har hon fått kunskap om ämnen som kvinnors rättigheter, våld mot kvinnor och rätten till mark.

– Allt detta lärande har hjälpt mig mycket. Hemma hos mig förekommer inget våld, även om vi har en del problem och diskussioner.

För några år sedan fick Catarina Guarchaj ett arv, och tack vare de nya kunskaperna kunde hon se till att egendomen stod i hennes eget namn.

FOTO: NANCY VÁSQUEZ / ACTIONAID

– Men viktigast av allt är att jag numera tjänar pengar. Framförallt på min lilla hönsfarm. Det gör att jag kan köpa kläder till mina barn, utan att behöva fråga min man. Jag kan göra bra mat, så hela familjen får näringsrik kost.

Catarina Guarchaj berättar att innan hon började i kvinnogruppen pratade ingen om kvinnors rättigheter. Det har helt förändrats nu.

Kvinnor måste inkluderas i fattigdomsbekämpning

Kvinnor som saknar möjlighet att försörja sig själva, hamnar i en beroendeställning gentemot sina män, eller manliga släktingar. Därmed minskar också deras makt att forma och påverka sina egna liv eller de samhällen de lever i.

Majoriteten av de som lever i fattigdom är kvinnor. Det beror på att de har mindre resurser, makt och inflytande än män. Kvinnor som är ekonomiskt beroende av män tvingas dessutom ofta stå ut med våld och kränkningar. Därför hänger kvinnors försörjning och jämställdhet tätt samman. Att arbeta för kvinnors rätt till egen försörjning är centralt i ActionAids arbete.

Tre systrar på Västbanken, Palestina.

FOTO: ACTIONAID

Ockupationen är som ett fängelse

I år har Israel ockuperat Palestina i 15 år. Det betyder att över två miljoner palestinier inte kan resa fritt och därmed är isolerade från omvärlden. Ingen får lämna Gazaremsan utan de israeliska myndigheternas tillstånd. För Amal, 39 år, har det gett förödande konsekvenser.

Amal har fyra barn och år 2013 fick hon reda på att hon har bröstcancer. De sanitära förhållandena i Gaza är dåliga, till exempel är bara fyra procent av grundvattnet drickbart. Dessutom saknar palestinier tillgång till flera livsviktiga behandlingar. Amal har förgäves sökt tillstånd att resa till Västbanken eller östra Jerusalem för vård, men fått avslag hela åtta gånger.

Nu har cancern spridit sig och Amal är så dålig att hon inte längre kan gå, utan måste sitta i rullstol.

> *Både min fysiska och mentala hälsa blir allt sämre. Och jag vet inte vart jag ska vända mig för att hävda min rätt till behandling, säger hon.*

Amal är inte ensam, det finns inte en familj i Gaza som inte påverkas av ockupationen. Fiskare förnekas rätten att fiska inom sex sjömil från land, jordbrukare får inte odla nära de israeliska stängslen. Unga står inför arbetslöshet på ofattbara 75 procent. Dessutom har området drabbats av fyra krig under ockupationen, senast var i maj 2021 då över 260 palestinier dödades och mer än 2 000 skadades. Det har lett till att fyra av fem barn i Gaza lever med depression, sorg och rädsla.

FOTO: ACTIONAID

Ibrahim Ibraigheth, som är landchef för ActionAid Palestina, säger:

– Palestinier på Gazaremsan har i princip suttit fängslade i 15 år. De kan inte besöka vänner och familj som bor utanför Gaza, de saknar tillräckligt med mat och rent vatten, och de får inte ens tillgång till livräddande medicinsk behandling. Den israeliska ockupationen måste snarast få ett slut så att palestinier i Gaza kan få leva sina liv igen.

ActionAid arbetar med att bekämpa fattigdomen i området och förbättra kvinnors särskilt utsatta situation. Vi uppmanar det internationella samfundet att sätta press på den israeliska ockupationen för att omedelbart och villkorslöst häva blockaden.

Du är viktig!

Anna Andrén, ansvarig för privatinsamling på ActionAid Sverige, berättar om varför du som stöttar arbetet för flickors och kvinnors rättigheter är så viktig:

Ni som väljer att engagera er och stödja ActionAids arbete är livsviktiga för att säkerställa att arbetet och verksamheten för flickors och kvinnors rättigheter kan fortsätta. Ni är med och tryggar framtiden för flickor och unga kvinnor, förbättrar deras villkor och gör det möjligt för oss att sätta fokus på ämnen som sällan lyfts upp i medierna. Det handlar om klimaträttvisa, barnäktenskap och könsstympning. Men också om utbildning. Det är ett arbete som inte går att lösa med hjälp av punktinsatser och därför är ActionAid en organisation som stannar och jobbar långsiktigt i de områden vi är verksamma. Vi ser till exempel till att fler flickor går i skolan, men också att kvinnor får utbildning i jordbruk och katastrofberedskap. Här är gåvor, donationer och samarbeten avgörande för att skapa långsiktig förändring.

Vad innebär det att vara engagerad i ActionAid?

Det som är unikt för ActionAid är att vi riktar oss mot flickor och kvinnor. Framförallt de som drabbas hårdast av fattigdom och katastrofer. Att engagera sig i ActionAid genom att skänka gåvor och bidrag är också att ta ställning för flickor och kvinnor och vilja förändra hela samhällen. Vi ser till exempel att det är få kvinnor som äger jordbruksmark, trots att de ofta sköter de småskaliga jordbruken eller att de måste leva med traditioner och fördomar som försämrar deras liv. Vi vill att kvinnor ska känna till och kräva sina rättigheter och att bli medvetna om sitt eget värde.

Hur kan man som givare veta att pengarna hamnar där de ska?

ActionAids lokala förankring gör att insatser och verksamhet planeras med våra partners på plats för att säkerställa att arbetet får så stor effekt som möjligt. Vi vill även att ni som är med och bidrar till arbetet har god insyn i verksamheten, så vi försöker hela tiden att ge bra återkoppling om hur era gåvor används och bidrar till förändring. ActionAid är dessutom knuten till två viktiga kontrollinstanser. Det ena är Svensk insamlingskontroll som bevakar vårt 90-konto. Enligt deras regler måste minst 75 procent av all insamling gå till ändamålet. En del av givarens bidrag används även till viktig administration så att vi kan följa upp verksamheten samt investeras för att hitta fler fantastiska givare. Den andra kontrollinstansen är Giva Sverige som arbetar med att säkra intern kontroll och styrning och stödja utvärdering av effekter av våra projekt, insatser eller verksamheter. Därför kan våra givare känna sig trygga.

Hur informerar ActionAid om vad som sker?

Vi arbetar ständigt för att hitta nya vägar att nå ut med information till givarna, till exempel via vår hemsida och även via SMS som vi har börjat använda mer och mer. Som givare får du också vårt digitala nyhetsbrev där vi skickar uppdateringar om vårt arbete. Även den här tidningen är en viktig kanal för oss för att berätta om den förändring man är med och bidrar till. Vi uppmanar också alla att följa oss på sociala medier, där vi kontinuerligt lägger ut information. Men vi är alltid öppna för andra sätt att kommunicera, så den som har idéer eller önskemål är välkommen att höra av sig.

Anna Andrén. Projektledare insamling, ActionAid Sverige

Vart kan givare vända sig om de har frågor?

Det bästa är att mejla till givarservice@actionaid.se, vi svarar oftast inom 24 timmar.

Känner du till våra fyra fokusområden?

ActionAids arbete är fokuserat till fyra områden som alla är centrala för att stärka flickors och kvinnors rättigheter och minska fattigdom och orättvisor.

FOTO: ACTIONAID

Utbildning och egen försörjning

Att få en utbildning är första steget till en egen försörjning. Men över 130 miljoner flickor går inte i skolan och 40 procent av världens länder erbjuder inte ens samma möjligheter till utbildning för flickor som för pojkar.

Diskrimineringen leder till livslånga konsekvenser. Många flickor blir bortgifta i unga år, eftersom de utan utbildning får svårt att försörja sig själva.

Vi vill att flickor ska växa upp till självständiga kvinnor med makt att forma sina egna liv och de samhällen de lever i. Därför är rätten till utbildning och egen försörjning en central del i ActionAids arbete.

FOTO: FABEEH MONIR / ACTIONAID

Rätten till sin kropp

Rätten till sin egen kropp kan ses som en självklarhet för många, men världen över utsätts flickor och kvinnor för våld, förtryck och sexuella övergrepp.

ActionAid arbetar aktivt för att förebygga och stoppa detta. Det handlar om skydd och stöd men också om långsiktiga förändringar med hjälp av bland annat kunskapshöjande insatser och attitydförändringar.

I arbetet ingår att stoppa barnäktenskap, kvinnlig könsstympning samt all form av våld och sexuella övergrepp.

FOTO: KHADIJA FARAH/ACTIONAID

Klimaträttvisa

Klimatförändringarnas effekter drabbar redan sårbara samhällen och individer allra värst. Dit hör flickor och kvinnor.

När naturkatastrofer och extrema väder förekommer, fördjupas de orättvisor som flickor och kvinnor utsätts för. Kvinnors försörjning bygger ofta på småskaliga jordbruk, vilket gör dem sårbara inför ändrade väderförhållanden och naturkatastrofer. När familjer faller djupare ner i fattigdom minskar flickors möjlighet att gå i skolan och risken ökar för att de gifts bort i unga år.

Därför arbetar ActionAid alltid för att flickors och kvinnors perspektiv och rättigheter ska inkluderas i klimatarbetet.

FOTO: ACTIONAID

Katastrofinsatser

I många länder där ActionaAid arbetar är krig, konflikter och naturkatastrofer vanliga. Vi finns på plats innan, under men också efter en katastrof.

Från våra lokala kontor i dessa områden kan vi snabbt rycka ut i akuta lägen och bistå människor med förnödenheter, skydd och stöd.

Alla våra insatser präglas av ett speciellt fokus på flickors och kvinnors utsatta situation och deras möjlighet att göra sina röster hörda.

Läs mer om vårt arbete på vår hemsida actionaid.se

Årets viktigaste julklappar!

Besök actionaid.se/gavoshop och handla dina julklappar redan idag!

actionaid